EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 25.4.2025
COM(2025) 166 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Iga-aastane aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/1925 (mis käsitleb konkurentsile avatud ja õiglaseid turge digisektoris ning millega muudetakse direktiive (EL) 2019/1937 ja (EL) 2020/1828 (digiturgude määrus)) kohta

I. SISSEJUHATUS

(1) Käesolev aruanne on mõeldud Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule. Selles esitatakse ülevaade Euroopa Komisjoni (edaspidi „komisjon“) 2024. aasta tegevusest seoses määrusega (EL) 2022/1925[1] (edaspidi „digiturgude määrus“), nagu on ette nähtud nimetatud määruse artikliga 35[2].

(2) Esimene aastaaruanne komisjoni tegevuse kohta seoses digiturgude määrusega võeti vastu 6. märtsil 2024[3]. Komisjon käsitles oma esimeses aastaaruandes peamiselt otsuseid, millega 2023. aasta septembris määrati Alphabet, Amazon, Apple, ByteDance, Meta ja Microsoft pääsuvalitsejateks.

(3) 2024. aasta mais määras komisjon Bookingi pääsuvalitsejaks seoses selle internetipõhise vahendusteenusega Booking.com ja aprillis täiendas ta Apple'i määramist pääsuvalitsejaks veel ühe põhiplatvormiteenusega, st operatsioonisüsteemiga iPadOS.

(4) Samuti viis komisjon lõpule neli turu-uuringut, millest osa oli algatatud 2023. aastal. 2023. aastal algatatud uuringud on seotud vastuväidetega, mille ettevõtjad koos oma teadetega esitasid ja milles nad väidavad, et määramiskünniste ületamisest hoolimata ei vasta nad pääsuvalitsejaks määramise nõuetele. Nende uuringute tegemisel ja iPadOSi kvalitatiivse määramise puhul küsiti eksperdiabi digiturgude nõuandekomiteelt[4].

(5) 2024. aastal algas digiturgude määruse rakendamise ja täitmise tagamise etapp, kusjuures 5. septembril 2023 määratud pääsuvalitsejad pidid vastavuse saavutama 7. märtsiks 2024. Komisjon alustas kõigi määratud pääsuvalitsejatega regulatiivset dialoogi ja algatas kohustuste mittetäitmise tõttu kuus uurimist kolme pääsuvalitseja – Alphabet, Apple ja Meta – suhtes. Kahes menetluses esitas komisjon esialgsed järeldused[5]. Lisaks sellele on komisjon teatanud esialgsete uurimismeetmete võtmisest Amazoni suhtes[6].

(6) Komisjon algatas ka kaks menetlust, et täpsustada Apple'i koostalitlusvõimega seotud kohustusi, mis tulenevad digiturgude määrusest, ja esitas esialgsed järeldused ning palus kolmandatelt isikutelt tagasisidet meetmete kohta, mida Apple peaks tõhusa koostalitlusvõime tagamiseks võtma[7].

(7) Paralleelselt oma seiretegevuse ja täitmise tagamisega korraldas komisjon mitu kohtumist pääsuvalitsejatega ja mitmesuguste huvitatud kolmandate isikutega, sealhulgas ärikasutajate, arendajate, pääsuvalitsejatega konkureerivate isikute,

---

[1] ELT L 265, 12.10.2022, lk 1–66.

[2] Digiturgude määruse artikli 35 kohaselt peab komisjon esitama igal aastal aruande digiturgude määruse rakendamise ja selle eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta. Käesolev aruanne on teine selleteemaline aruanne ja see käsitleb digiturgude määruse kohaldamise teist aastat.

[3] Komisjoni aruanne nõukogule ja Euroopa Parlamendile: aastaaruanne – digiturgude määrus (2022/1925), COM(2024) 106 final.

4 Digiturgude nõuandekomitee toetab komisoni seoses digiturgude määruse alusel vastuvõetavate rakendusaktidega. Tegemist on määruse (EL) nr 182/2011 kohaldamisalasse kuuluva komiteega, mis tegutseb oma töökorra kohaselt. Digiturgude nõuandekomitee osales kõigis neljas turu-uuringus ning selle koosolekud toimusid 1. veebruaril, 20. märtsil ja 4. oktoobril 2024.

[5] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-sends-preliminary-findings-meta-over-its-pay-or-consent-model-breach-digital-markets-act-2024-07-01_en ja https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-sends-preliminary-findings-apple-and-opens-additional-non-compliance-investigation-2024-06-24_en.

[6] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-opens-non-compliance-investigations-against-alphabet-apple-and-meta-under-digital-markets-2024-03-25_en.

[7] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-starts-first-proceedings-specify-apples-interoperability-obligations-under-digital-2024-09-19_en ja https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-seeks-feedback-measures-apple-should-take-ensure-interoperability-under-digital-markets-2024-12-19_en.

kutseühingute, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja klientide esindajatega. Samuti korraldas komisjon mitu kohustuste täitmise teemalist seminari, millega anti sidusrühmadele võimalus saada teavet lahenduste kohta, mida pääsuvalitsejad kasutavad kohustuste täitmiseks. Lisaks otsustas digiturgude määruse kõrgetasemeline töörühm luua kolm temaatilist allrühma andmete, koostalitlusvõime ja tehisintellekti valdkonnas ning pidas 2024. aasta jooksul mitu koosolekut. See soodustas koostööd ja edendas koostööpõhist dialoogi Euroopa reguleerivate asutuste kogukonnaga[8].

(8) Järgmistes jagudes antakse põhjalik ülevaade digiturgude määruse rakendamisest komisjoni poolt ja 2024. aastal määruse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest. II jaos antakse aru määramiste ja muu seirega mitteseotud tegevuse kohta. III jaos kirjeldatakse pääsuvalitsejate kohustuste täitmise seiret. IV jaos käsitletakse pääsuvalitsejate aruandlusnõudeid seoses tarbijate profiilianalüüsiga. V jaos kirjeldatakse üksikasjalikult komisjoni ja riikide ametiasutuste vahelist koostööd ja kooskõlastamist. VI jaos kirjeldatakse kõrgetasemelise töörühma tehtud tööd.

II. MÄÄRAMISED JA MUU SEIREGA MITTESEOTUD TEGEVUS

1. Teated, määramised ja turu-uuringud

(9) Digiturgude määruse artikli 3 lõike 3 kohaselt peavad ettevõtjad teatama komisjonile, kui nende osutatavad põhiplatvormiteenused vastavad digiturgude määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud künnistele. Digiturgude määruse artikli 3 lõike 5 kohaselt võivad aga neile künnistele vastavad ettevõtjad esitada piisavalt põhjendatud argumendid selle kohta, miks neid ei tohiks määrata pääsuvalitsejaks.

(10) 2024. aastal sai komisjon digiturgude määruse artikli 3 lõike 3 kohased teated Bookingilt, ByteDance'ilt ja Xilt[9].

(11) 1. märtsil 2024 teatas Booking komisjonile, et ta vastab oma internetipõhise vahendusteenuse puhul Booking.com digiturgude määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud künnistele. Selle tulemusena määras komisjon 13. mail 2024 Bookingi selle põhiplatvormiteenusega seoses pääsuvalitsejaks[10]. Booking oli kohustustatud järgima digiturgude määrust alates 14. novembrist 2024, st kuus kuud pärast määramist[11].

(12) 1. märtsil 2024 teatas ByteDance komisjonile, et ta vastab oma internetipõhise reklaamiteenuse TikTok Ads puhul digiturgude määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud künnistele. ByteDance esitas ka digiturgude määruse artikli 3 lõike 5 kohase vastuväitetaotluse, milles väitis, et TikTok Ads ei kujuta endast ärikasutajate ja lõppkasutajate vahelist olulist juurdepääsuteed. 13. mail 2024 nõustus komisjon vastuväitega, mille TikTok oma internetipõhise reklaamiteenuse TikTok Ads kohta esitas. Vastuväide kiideti otseselt heaks 45 tööpäeva jooksul, kuna ettevõtja tõendas, et tema teenus ei vasta digiturgude määruse artikli 3 lõike 1 nõuetele[12].

(13) 1. märtsil 2024 esitas X oma internetipõhise sotsiaalvõrguteenuse X ja reklaamiteenuse X Ads kohta teate, millele olid mõlema kohta lisatud vastuväited,

---

[8] Digiturgude määruse kõrgetasemeline töörühm koosneb järgmistest reguleerivate asutuste organitest ja võrgustikest: elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet (BEREC), Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitsenõukogu (EAKN), Euroopa konkurentsivõrgustik, tarbijakaitsealase koostöö võrgustik ja audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa reguleerivate asutuste rühm.

[9] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/latest-news_en.

[10] Komisjoni otsus, juhtum DMA.100019 – Booking – internetipõhised vahendusteenused – vertikaalsed sektorid, https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4360/OJ.

[11] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/booking-must-comply-all-relevant-obligations-under-digital-markets-act-2024-11-14_en.

[12] Juhtum DMA.100042 – ByteDance – internetipõhised reklaamiteenused, https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100042_134.pdf.

milles väideti, et kuigi asjaomased künnised on täidetud, ei kujuta X endast ärikasutajate ja lõppkasutajate vahelist olulist juurdepääsuteed[13]. 13. mail 2024 võttis komisjon vastu otsuse, millega kiideti X Adsiga seotud vastuväide otseselt heaks,[14] ning algatas eraldi otsusega digiturgude määruse artikli 17 lõike 3 kohase turu-uuringu, et hinnata, kas internetipõhine sotsiaalvõrguteenus X tuleks määrata[15]. Pärast põhjalikku turu-uuringut[16] jõudis komisjon 16. oktoobril 2024 järeldusele, et internetipõhine sotsiaalvõrguteenus X ei ole ärikasutajate jaoks oluline juurdepääsutee lõppkasutajateni jõudmiseks. Seepärast otsustas komisjon vastuväitega nõustuda ja Xi mitte määrata[17]. Otsus võeti vastu pärast digiturgude nõuandekomitee 4. oktoobri 2024. aasta koosolekut, kus esitati positiivne arvamus.

(14) 2024. aastal viis komisjon ka lõpule vastuväiteid käsitlevad turu-uuringud, mille ta oli algatanud 5. septembril 2023, et teha kindlaks, kas Apple tuleks määrata iMessage'i pääsuvalitsejaks ning kas Microsoft tuleks määrata seoses Bingi, Edge'i ja Microsoft Advertisingiga pääsuvalitsejaks. Põhjalike turu-uuringute järel otsustas komisjon mitte määrata Apple'it[18] ja Microsofti[19] nende teenustega seoses pääsuvalitsejaks. Otsused võeti vastu pärast digiturgude nõuandekomitee 1. veebruari 2024. aasta koosolekut, kus esitati otsuste kohta positiivne arvamus.

(15) Lisaks määras komisjon 2023. aasta septembris algatatud põhjaliku turu-uuringu alusel Apple'i 29. aprillil 2024 pääsuvalitsejaks seoses tema põhiplatvormiteenusega iPadOS[20]. Otsus võeti vastu pärast digiturgude nõuandekomitee 20. märtsi 2024. aasta koosolekut, kus esitati otsuse kohta positiivne arvamus. Apple oli kohustustatud järgima digiturgude määrust alates 4. novembrist 2024, st kuus kuud pärast määramist.

(16) Pärast Bookingi määramist internetipõhise vahendusteenuse Booking.com pääsuvalitsejaks ja Apple'i määramist operatsioonisüsteemi iPadOS pääsuvalitsejaks suurenes määratud pääsuvalitsejate koguarv 2024. aastal kuuelt ettevõtjalt seitsmele, samas kui määratud põhiplatvormiteenuste arv suurenes varasemalt 22 teenuselt 24 teenusele[21].

(17) 2024. aastal oli komisjon menetlusosaline kolmes tühistamishagis (need on pooleli), mille ByteDance, Meta ja Apple esitasid 2023. aasta novembris nende vastavate määramisotsuste peale. Mis puudutab ByteDance'i kaebust, siis Üldkohtu president jättis 2024. aasta veebruaris ByteDance'i ajutiste meetmete kohaldamise taotluse rahuldamata ja 2024. aasta juulis jättis Üldkohus pärast kiirendatud menetlust komisjoni otsuse ByteDance'i määramise kohta jõusse[22]. 2024. aasta septembris esitas

[13] Digiturgude määrust käsitleva aastaaruande järgmises jaos uuritakse, kuidas komisjon on vastuväidete esitamisele reageerinud. Üksikasjalikum teave: „Turu-uuringud ja vastuväited".
[14] Juhtum DMA.100232 – X – internetipõhised reklaamiteenused, https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100232_44.pdf.
[15] Juhtum DMA.100041 – X – internetpõhine sotsiaalvõrguteenus, https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100041_631.pdf.
[16] See hõlmas Xi ärikasutajate ja muude internetipõhiste sotsiaalvõrguteenuste osutajate esitatud teavet.
[17] Seda otsust ei ole veel avaldatud.
[18] Juhtum DMA.100022 – Apple – numbrivaba isikutevahelise side põhiplatvormiteenused, https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202416/DMA_100022_2757.pdf.
[19] Juhtumid DMA.100015 – Microsoft – internetipõhised otsingumootorid; DMA.100028 – Microsoft – veebibrauserid; DMA.100034 – Microsoft – internetipõhised reklaamiteenused, https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202416/DMA_100015_700.pdf.
[20] Komisjoni otsus, juhtum DMA.100047 – Apple – iPadOS, https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4374/oj.
[21] Asjaomaste pääsuvalitsejate ja põhiplatvormiteenuste skeem on esitatud digiturgude määruse veebisaidil: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/gatekeepers_en.
[22] Kohtuasi T-1077/23 R, ByteDance *vs.* komisjon, ELT C, C/2024/476, 3.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2317/oj ja kohtuasi T-1077/23, ByteDance *vs.* komisjon, ELT C, C/2024/476, 3.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/476/oj.

ByteDance apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse peale jätta tema määramine jõusse[23].

(18) Lisaks osaleb komisjon kostjana veel kahes pooleliolevas kohtumenetluses: i) hagi, mille ByteDance'i nõustaja esitas 2024. aasta augustis enda nimel ja milles vaidlustati komisjoni otsus jätta ByteDance'i määramisega seotud dokumentidega tutvumise taotlus rahuldamata,[24] ja ii) hagi, mille Opera esitas 2024. aasta juulis Üldkohtule selle peale, et Microsofti ei määratud seoses tema veebibrauseriga Edge pääsuvalitsejaks[25].

2. Muu seirega mitteseotud tegevus

(19) Komisjon on alates digiturgude määruse vastuvõtmisest pannud suurt rõhku määruse kohaselt tal olevate uurimisvahendite tõhustamisele. 30. aprillil 2024 pani komisjon tööle digiturgude määruse rikkumisest teatamise vahendi,[26] mis sarnaneb konkurentsieeskirjade täitmise tagamiseks ja määruse (EL) 2022/2065 (digiteenuste määrus) puhul kättesaadava vahendiga. See vahend võimaldab üksikisikutel anda eraviisiliselt ja konfidentsiaalselt teavet võimalike juhtumite kohta, kus pääsuvalitsejad ei täida digiturgude määrusest tulenevaid kohustusi[27]. 2024. aastal sai komisjon selle vahendi kaudu 20 teadet.

(20) Mis puudutab üldsuse kaasamist, siis komisjon haldab digiturgude määruse veebisaiti ja ajakohastab seda korrapäraselt[28]. Sellel veebisaidil on esitatud digiturgude määruse taustteave, samuti pakub see otsingufunktsiooni komisjoni digiturgude määrusega seotud ametlike aktide leidmiseks ning sisaldab sageli ajakohastatavat küsimuste ja vastuste jaotist[29] ja kõiki asjakohaseid pressiteateid. Komisjon teavitab digiturgude määruse seisukohast olulistest arengusuundumustest ka oma sotsiaalmeediakontode[30] kaudu.

(21) 2024. aastal tellis komisjon üheksa digiturgude määrusega seotud uuringut, ekspertide konsultatsiooniteenust või katseprojekti.

III. PÄÄSUVALITSEJATE KOHUSTUSTE TÄITMISE SEIRE

1. Seire

(22) Pääsuvalitsejad peavad täitma digiturgude määruse artiklites 5, 6, 7, 14 ja 15 sätestatud kohustusi. Kohustuste täitmise nõuet tuleb hakata komisjoni koondumistest teavitamise kohustuse (digiturgude määruse artikkel 14) puhul järgima kohe pärast määramist ning artiklites 5, 6, 7 (vastavalt digiturgude määruse artikli 3 lõikele 10) ja artiklis 15 sätestatud kohustuste ja keeldude puhul mitte hiljem kui kuus kuud pärast määramist. 5. septembril 2023 määratud ettevõtjate puhul lõppes see kuuekuuline tähtaeg 7. märtsil 2024. Võttes arvesse hilisemat iPadOSi määramist 29. aprillil 2024, pidi Apple selle põhiplatvormiteenuse puhul järgima digiturgude määrust alates 4. novembrist 2024, samas kui 13. mail 2024 määratud Booking pidi Booking.comi

[23] Kohtuasi C-627/24 P, ByteDance *vs.* komisjon, ELT C, C/2024/6639, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6639/oj.
[24] Kohtuasi T-433/24, Batchelor *vs.* komisjon, ELT C, C/2024/6103, 21.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6103/oj.
[25] Kohtuasi T-357/24, Opera Norway *vs.* komisjon ELT C, C/2024/5640, 30.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5640/oj.
[26] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/whistleblower-tool_en.
[27] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-launches-whistleblower-tools-digital-services-act-and-digital-markets-act-2024-04-30_en.
[28] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en.
[29] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/about-dma/questions-and-answers_en.
[30] Komisjoni uudiseid ja aruandeid digiturgude määruse kohta saab jälgida mitme konto kaudu: https://www.instagram.com/DigitalEU/; https://www.linkedin.com/showcase/digital-eu/; https://twitter.com/DigitalEU; https://www.youtube.com/c/DigitalEU; https://www.facebook.com/DigitalEU; https://www.linkedin.com/showcase/dg-competition; https://twitter.com/EU_Competition; https://www.youtube.com/@dgcompetition44.

puhul järgima kõnealust määrust alates 14. novembrist 2024.

(23) Kuus kuud pärast määramist esitasid kõik pääsuvalitsejad kohustuste täitmise aruanded, nagu on nõutud digiturgude määruse artiklis 11, ning sõltumatult auditeeritud tarbijate profiilianalüüsi selliste meetodite kirjeldused, mida pääsuvalitsejad kasutavad oma põhiplatvormiteenuste puhul või nende raames, kooskõlas digiturgude määruse artikliga 15. Lingid nende dokumentide mittekonfidentsiaalsetele versioonidele on avaldatud komisjoni digiturgude määruse veebisaidil[31]. Järgmine pääsuvalitseja kohustuste täitmise aruanne tuli esitada 7. märtsiks 2025[32]. Need aruanded peaksid sisaldama pääsuvalitsejate ajakohastatud teavet kohustuste täitmiseks võetud meetmete kohta.

(24) Komisjon on kõiki 2024. aastal saadud kohustuste täitmise aruandeid hinnanud ja pääsuvalitsejatega nende aruannete sisu üle arutanud. 2024. aasta märtsis korraldas komisjon huvitatud sidusrühmadega kuus kohustuste täitmise teemalist seminari, ühe iga 5. septembril 2023 määratud pääsuvalitseja kohta. Pärast Bookingi määramist 2024. aasta mais korraldati veel üks seminar 2024. aasta novembris Bookingi kohta. Seminaride eesmärk oli pakkuda kolmandatele isikutele võimalust küsida pääsuvalitsejatelt selgitusi ja anda pääsuvalitsejatele nende kohustuste täitmise lahenduste kohta tagasisidet. Kõigil seminaridel oli osalemine üldsusele avatud, kuid isiklikult kohalviibijate puhul olid eelistatud ärikasutajad, kodanikuühiskond ja ettevõtjate ühendused. Seminarid tehti kättesaadavaks ka internetis. Kõigi 2024. aastal toimunud seminaride salvestised on kättesaadavad komisjoni digiturgude määruse veebisaidil[33].

(25) Lisaks kohustuste täitmise teemalistele seminaride ja aruannetega tehtud tööle[34] suhtles komisjon mitmesuguste kanalite kaudu pidevalt pääsuvalitsejate ja huvitatud kolmandate isikutega, et kohustuste täitmist jälgida ja hinnata. Selleks toimus kahepoolseid kohtumisi ja tehnilisi seminare, kus osalesid pääsuvalitsejate ja huvitatud kolmandate isikute esindajad. Lisaks saatis komisjon pääsuvalitsejatele ja kolmandatele isikutele teabenõudeid. Samuti julgustas komisjon pidevalt pääsuvalitsejaid otse turuosalistega suhtlema, rõhutades, et see suhtlus on pääsuvalitsejate tõhusa kohustuste täitmise tõendamise oluline osa.

(26) Komisjon tegi seiret selle üle, kuidas pääsuvalitsejad on rakendanud digiturgude määruse artikli 28 nõudeid võtta kasutusele vastavuskontrolli funktsioon, mis peab olema pääsuvalitseja operatiivfunktsioonidest sõltumatu ja mida rakendavad üks või mitu vastavuskontrolli spetsialisti, kellel on piisavad volitused, staatus ja vahendid, et jälgida pääsuvalitseja vastavust digiturgude määrusele ja talle selle kohta nõu anda. Kõik määratud pääsuvalitsejad määrasid kooskõlas digiturgude määruse artiklis 28 sätestatud põhimõtetega ametisse vastavuskontrolli spetsialistid ja edastasid sellekohased üksikasjad komisjonile. Komisjon korraldas 2024. aastal kaks isiklikku kohtumist iga pääsuvalitseja vastavuskontrolli spetsialistidega. Nende kohtumiste eesmärk oli, et komisjon mõistaks, kuidas vastavuskontrolli funktsioon loodi ja kuidas see on korraldatud, ning saaks käimasolevast regulatiivsest dialoogist ülevaate. Võimalike täitmise tagamise meetmete toetamiseks võttis komisjon 2024. aastal vastu säilitamiskorraldused, millega nõutakse kuuelt pääsuvalitsejalt – Alphabet, Amazon, Apple, Meta, Microsoft ja Booking –, et nad säilitaksid dokumendid, mida võidakse kasutada selle hindamiseks, kas nad on täitnud digiturgude määruses sätestatud

[31] https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/compliance-reports ja https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/consumer-profiling-reports.
[32] See ei puuduta Bookingit, mille puhul tuli aruanne esitada 14. novembriks 2024.
[33] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/events/workshops_en.
[34] https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/compliance-reports.

konkreetseid kohustusi[35].

2. Järeldused digiturgude määruse artiklite 5, 6 ja 7 järgimise kohta[36]

(27) Selles punktis antakse ülevaade komisjoni järeldustest digiturgude määruse artiklitega 5, 6 ja 7 hõlmatud teemade ja võetud meetmete kohta. Allpool esitatud näited ei ole ammendavad, vaid kirjeldavad komisjoni peamisi meetmeid seoses digiturgude määruse järgimisega.

a) Kasutajatele kontrolli andmine nende andmete üle

(28) Digiturgude määruses tunnistatakse andmete tähtsust digiturgudel, rõhutades, et andmete kogumine pääsuvalitseja poolt ja konkurentide piiratud juurdepääs andmetele võib vähendada konkurentsi, piirata lõppkasutajate valikuvõimalusi seoses nende endi andmetega ja pärssida innovatsiooni. Digiturgude määruses on eelkõige konkurentsile avatuse kohta selgitatud, et kui pääsuvalitsejad koguvad oma platvormiteenuste kaudu andmeid, võidakse sellega luua tõkkeid, mis takistavad sisenemist turgudele, kus need pääsuvalitsejad tegutsevad. Teisisõnu võib andmete kogumine muuta uute osalejate jaoks neil turgudel oma teenuste pakkumise raskemaks.

(29) Konkurentsile avatust võib samamoodi kahjustada ka pääsuvalitseja, kes piirab platvormi vahetamist või mitme platvormi kasutamist, näiteks keelates lõppkasutajatel oma andmeid üle kanda. Sellised piirangud võivad näiteks muuta lõppkasutajate jaoks keeruliseks ühe väljakujunenud sotsiaalmeediavõrgustiku vahetamise uue võrgustiku vastu, kuna nad kardavad, et kaotavad seejuures oma kontaktid või sisu. Digiturgude määrusega püütakse need probleemid lahendada, andes lõppkasutajatele võimaluse vabamalt valida, kuidas nende andmeid kasutatakse ja kuidas nad soovivad neid kasutada, ja tagades samal ajal, et ärikasutajatel on parem juurdepääs andmetele, mida nad põhiplatvormiteenuste kasutamise kaudu loovad.

(30) Digiturgude määruse artikli 5 lõike 2 kohaselt peavad pääsuvalitsejad rakendama meetmeid, mis võimaldavad lõppkasutajatel valida, kas nad on nõus, et nende andmeid pääsuvalitsejate teenuste raames kombineeritakse ja/või ristkasutatakse. 25. märtsil 2024 otsustas komisjon algatada selle kohustuse täitmata jätmise tõttu Meta suhtes uurimise[37]. Uurimise käigus hinnatakse, kas Meta reklaamipõhine „maksa või nõustu“ ärimudel on kooskõlas tema kohustusega saada kasutajatelt nõusolek alati, kui Meta kavatseb lõppkasutaja isikuandmeid oma eri teenustes kombineerida või ristkasutada. Komisjon väljendas 1. juulil 2024 avaldatud esialgsetes järeldustes muret, et Meta „maksa või nõustu“ mudeliga kehtestatud binaarne valik ei pruugi pakkuda tõelist alternatiivi kasutajatele, kes ei soovi anda oma isikuandmete töötlemiseks nõusolekut. 2024. aasta augustis võttis Euroopa Andmekaitsenõukogu isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 2 alusel vastu arvamuse suurte digiplatvormide poolt „maksa või nõustu“ mudelite kasutuselevõtu kohta. 13. novembril 2024 ajakohastas Meta oma „maksa või nõustu“ mudelit, esitades nn vähem isikustatud alternatiivi. Lisaks uurimise korraldamisele selle kohta, kas Meta täitis ajavahemikul enne 13. novembrit 2024 oma kohustusi, hindab komisjon praegu ka Meta muudetud lahendust. Mis puudutab andmete ülekantavust ja neile juurdepääsu, siis hakkasid pääsuvalitsejad 2024. aastal oma andmete ülekandmise lahendusi täiustama, eesmärgiga jõuda lähemale reaalajas pideva andmete ülekandmise ja neile juurdepääsu võimaldamisele, et lõppkasutajad saaksid hõlpsasti oma andmeid üle kanda ja

[35] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_24_1689.

[36] Käesolevas aruandes ei kinnitata kuidagi, et pääsuvalitsejate poolt kohustuste täitmiseks võetud meetmed on täielikult või osaliselt digiturgude määrusega kooskõlas.

[37] Komisjon on teinud liidu õiguse kohaldamisel täieliku sidususe tagamiseks koostööd Iirimaa andmekaitsekomisjoniga, kes uurib samuti Meta „nõustu või maksa“ mudelit isikuandmete kaitse üldmääruse alusel.

ärikasutajad hõlpsasti oma andmetele juurde pääseda. 2024. aasta jooksul rakendasid kõik määratud pääsuvalitsejad need lahendused. See hõlmab andmeedastuslahendusi, mis võimaldavad lõppkasutajatel – näiteks Google Searchi, Facebooki või TikToki lõppkasutajatel – anda volitatud kolmandatele isikutele juurdepääs oma varasematele ja tulevastele andmetele, mida need kolmandad isikud saavad kasutada konkureerivate või uuenduslike teenuste pakkumiseks. Lisaks sellele võimaldavad juba rakendatud ja märkimisväärselt täiustatud andmeedastuslahendused erinevate määratud teenuste (nt Amazon Marketplace, Booking.com või YouTube) ärikasutajatel pääseda juurde andmetele, mida nad nende teenuste kaudu loovad.

(31) Komisjon on tähelepanelikult jälginud nende uute vahendite toimimist, konsulteerides pääsuvalitsejate ja paljude huvitatud kolmandate isikutega. Komisjon pidas intensiivset regulatiivset dialoogi kõigi pääsuvalitsejatega, et julgustada neid kolmandate isikute tagasiside põhjal oma kohustuste täitmise lahendusi vajaduse korral parandama. Pääsuvalitsejate järgmised kohustuste täitmise aruanded, mis tuli esitada 2025. aasta märtsis, peaksid kajastama mõningaid neist parandustest ja käimasolevat tööd. Komisjon jätkab turu tagasiside kogumist selle kohta, kas rakendatud lahendused on digiturgude määruse eesmärkide saavutamisel tulemuslikud.

b) **Mobiilseadmete ökosüsteemide avamine**

(32) Pääsuvalitsejate ökosüsteemide konkurentsile avatuse ja õigluse eesmärgid hõlmavad tarbijatele valikuvõimaluste andmist, võimaldades lõppkasutajatele juurdepääsu mitmekesistele ja uuenduslikele toodetele ja teenustele, mis vastavad nende vajadustele, ning võimaldades samal ajal neil hõlpsalt alternatiivseid tooteid ja teenuseid vahetada. Mobiilseadmete ökosüsteemide avamisel on oluline roll neil digiturgude määruse sätetel, mis käsitlevad arendajate võimalust turustada rakendusi alternatiivsete kanalite[38] kaudu ning mis tagavad tõhusa koostalitlusvõime, vaikeseadete lihtsa vahetamise, desinstallimise või valikuekraani kuvamise (eelkõige digiturgude määruse artikli 6 lõiked 3, 4 ja 7).

Vaikeseaded, valikuekraanid ja desinstallimine

(33) Üks komisjoni prioriteete on täitmise tagamisel olnud takistada pääsuvalitsejaid vaikeseadete kaudu ära kasutamast tarbijate käitumuslikku kallutatust ning anda lõppkasutajatele võimalus vahetada pääsuvalitsejate operatsioonisüsteemis või veebibrauseris hõlpsasti eri digilahendusi, nagu on sätestatud digiturgude määruse artikli 6 lõikes 3. Kui piirata pääsuvalitsejate võimet suunata inimesi oma toodete või teenuste juurde, annab see ärikasutajatele, näiteks alternatiivse veebibrauseri ja otsingumootorite pakkujatele võimaluse suurendada oma nähtavust ning parandada nende pakutavaid tooteid ja teenuseid. Selline pääsuvalitsejate teenuste suurem avatus konkurentsile tähendab, et lõppkasutajatel on rohkem eri valikuid.

(34) Komisjon on võtnud otsustavaid meetmeid, et pääsuvalitsejad pakuksid kasutajatele kiiresti rohkem valikuvõimalusi. Komisjon algatas 25. märtsil 2024 Apple'i suhtes menetluse vastuseks tõenditele, et pääsuvalitseja ei täitnud tõhusalt oma kohustust võimaldada lõppkasutajatel hõlpsasti muuta iOSi vaikeseadeid (sh veebibrauseri valikuekraani kaudu) või desinstallida iOSis Apple'i tarkvararakendusi. Komisjon pidas ka intensiivset regulatiivset teabevahetust Alphabeti ja Microsoftiga, kes peavad samuti andma lõppkasutajatele võimaluse vaikeseadeid hõlpsalt vahetada ja tarkvararakendusi desinstallida.

(35) Komisjoni jõupingutused on andnud selgeid ja käegakatsutavaid tulemusi. Apple teatas 2024. aasta augustis mitmest muudatusest: ta eemaldas mitu takistust kasutaja

[38] Näiteks kolmandate isikute rakenduste poed.

toimingutes, mille eesmärk on valida valikuekraanil veebibrauser, ning suurendas selliste tarkvararakenduste arvu, mille puhul lõppkasutajad saavad vaikeseadeid vahetada või mida nad saavad desinstallida. Pakutakse ka uut rakenduste vaikeseadete jaotist, mis lihtsustab vaikeseadete muutmist. Need muudatused on nüüd nii iOSi kui ka iPadOSi puhul rakendatud. Apple kavatseb teha 2025. aasta kevadel täiendavaid uuendusi. Komisjon jälgib ka edaspidi tähelepanelikult Apple'i rakendatavaid meetmeid ja seda, kas pääsuvalitseja järgib digiturgude määrust tõhusalt.

(36) Alphabet pakub nüüd Chrome'i ja Pixeli otsingumootorite ja veebibrauserite täiustatud valikuekraani, mis võetakse järk-järgult kasutusele kõigis Android-seadmetes. Täiustatud ekraanil esitatakse kasutajatele täielikult juhuslikustatud nimekiri olemasolevatest alternatiivsetest teenustest. Komisjon jätkab Alphabetiga regulatiivset dialoogi, et arutada valikuekraanide kasutuselevõttu ning lihtsa vaikeseadete vahetamise ja rakenduste desinstallimise jaoks rakendatud meetmeid.

(37) Microsoft muutis oma veebibrauseri ja internetipõhise otsingumootori rakendused oma Windowsi operatsioonisüsteemis desinstallitavaks. Samuti eemaldas ta Windowsi eri keskkondades soovituse seada Edge Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) kasutajate puhul vaikimisi veebibrauseriks. Komisjon jätkab Microsofti kohustuste täitmise kava läbivaatamist eesmärgiga tagada, et Microsoft täidab tõhusalt oma kohustuste kõiki aspekte.

(38) Kokkuvõttes luuakse rohkem turuvõimalusi, sest EMP lõppkasutajad saavad tõhusamalt avastada ja installida alternatiivseid valikuvariante ning seada need soovi korral oma vaikevalikuks. Samuti jätkab komisjon hindamist, kas tõelise valiku võimaldamiseks on vaja teha täiendavaid parandusi.

Suunamine

(39) 25. märtsil 2024 algatas komisjon kaks uurimist, ühe Apple'i ja teise Alphabeti suhtes, mis on EMPs mobiilseadmete tarkvararakenduste ehk äppide peamised turustuskanalid. Need algatati eesmärgiga uurida, kas kõnealused kaks pääsuvalitsejat täitsid digiturgude määruse artikli 5 lõike 4 kohast kohustust lubada rakenduste arendajatel, kellest paljud on Euroopa väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ja idufirmad, suunata tarbijaid tasuta rakenduste juurde, mida pakutakse väljaspool pääsuvalitsejate rakenduste poode (nn äpipoed).

(40) 24. juunil 2024 teatas komisjon Apple'ile oma esialgse seisukoha, et App Store'i poliitika on digiturgude määrusega vastuolus, kuna rakenduste arendajatele on kehtestatud tarbijatele väliste pakkumiste ja sisu reklaamimise piirangud, millega jäetakse lõppkasutajad ilma alternatiivsetest ja potentsiaalselt odavamatest ostuvõimalustest.

Koostalitlusvõime

(41) Ausate ja konkurentsile avatud turgude areng sõltub ka koostalitlusvõimest, nii et pääsuvalitsejad ei saa konkurentsi lämmatamiseks ära kasutada toodete integreerimisest tulenevat topeltrolli[39]. Alternatiivsete teenuseosutajate jaoks pääsuvalitsejate kriitilistele funktsioonidele juurdepääsu hõlbustamisega püüab komisjon kaitsta nende alternatiivsete teenuseosutajate võimet jätkuva uuendustegevuse toel konkureerida.

(42) 19. septembril 2024 algatas komisjon kaks täpsustamismenetlust, et aidata Apple'il täita digiturgude määruse artikli 6 lõike 7 kohaseid koostalitlusvõimega seotud

[39] Pääsuvalitsejatel võib olla kaks seotud rolli, näiteks võib pääsuvalitseja olla samal turul nii kriitilise teenuse osutaja kui ka konkurent. Topeltrollis saab pääsuvalitseja kasutada oma kontrolli oluliste funktsioonide üle, et soosida oma tooteid või teenuseid, millega ta lämmatab alternatiivsete pakkujate pakutava konkurentsi.

kohustusi. Esimeses menetluses keskendutakse mitmele iOSi ühenduvusfunktsioonile ja funktsioonidele, mida kasutatakse peamiselt ühendatud seadmete (nt nutikellad või kõrvaklapid) jaoks ja nende poolt. Teises menetluses keskendutakse protsessile, mille Apple on ette näinud, et menetleda koostalitlusvõimetaotlusi, mille arendajad ja kolmandad isikud on iOSi ja iPadOSiga seoses esitanud. 19. detsembril 2024 saatis komisjon Apple'ile kahe täpsustamismenetluse kohta esialgsed järeldused ja algatas nende asjus paralleelselt kaks avalikku konsultatsiooni.

(43) Koostalitlusvõime puudumine võimaldab ka sõnumiteenuseid osutavatel pääsuvalitsejatel saada kasu tugevast võrguefektist, mis takistab platvormi vahetamist ning piirab tarbijate valikuvõimalusi ja konkurentsi. Selles suhtes jälgib komisjon, kuidas Meta edeneb digiturgude määrusest tuleneva kohustusega tagada WhatsAppi ja Messengeri koostalitlusvõime. Pärast komisjonilt ja kolmandatelt isikutelt tagasiside saamist on Meta teinud oma lahenduses mõningaid muudatusi. Komisjon jälgib neid muudatusi, et tagada huvitatud kolmandatele isikutele tõhus koostalitlusvõime WhatsAppi ja Messengeriga.

Alternatiivsed turustuskanalid

(44) Rakenduste turustamise ja rakenduste poodide konkurentsile avatuse tagamisega saavad ärikasutajatele vabaduse otsustada, milliseid kanaleid nad soovivad oma rakenduste turustamiseks kasutada, ning lõppkasutajad saavad vabaduse pääseda juurde nendele rakendustele või rakenduste poodidele väljaspool pääsuvalitseja põhiplatvormiteenuseid. Selleks et tagada avatus konkurentsile, millega nii ärikasutajad kui ka lõppkasutajad saavad rohkem valikuvõimalusi ja soodustatakse innovatsiooni, tuleb takistada pääsuvalitsejaid kehtestamast lõppkasutajatele piiranguid, mis määravad, millistele rakendustele või rakenduste poodidele nad juurde pääsevad.

(45) Praktikas tähendab see, et Apple peab võimaldama iPhone'i seadmete lõppkasutajatel installida rakendusi muul viisil kui Apple'i enda App Store'i kaudu, näiteks võimaldades installida ja kasutada kolmandate isikute rakenduste poode ning laadida rakendusi internetist otse alla. Digiturgude määrusest tulenevate kohustuste tõttu, mida kohaldatakse Apple'i suhtes alates 2024. aasta märtsist, on Euroopa Liidus turule lastud mitu kolmandate isikute rakenduste poodi, nagu AltStore, Aptoide ja Epic.

(46) Kuigi tegemist on positiivse arenguga, algatas komisjon tõhusa konkurentsile avatuse saavutamiseks 24. juunil 2024 uurimise, mis käsitleb Apple'i vastavust digiturgude määrusele seoses lepingutingimustega, mille Apple kehtestas arendajatele, kes soovivad pakkuda kolmandate isikute rakenduste poode või pakkuda oma rakendusi selliste rakenduste poodide kaudu. Eelkõige uuritakse järgmist: Apple'i kavandatav põhitehnoloogia tasu, mille kohaselt peavad kolmandate isikute rakenduste poodide ja kolmandate isikute rakenduste arendajad maksma iga installitud rakenduse kohta tasu 0,50 eurot; mitmeastmeline kasutaja toimingute rada, mille Apple on kehtestanud alternatiivsete rakenduste poodide või rakenduste allalaadimiseks ja iOSi installimiseks, ning arendajatele seatud nõuded, millele nad peavad vastama nad saaksid pakkuda alternatiivseid rakenduste poode või turustada iOSis rakendusi otse internetist.

(47) Nagu Apple, peab ka Alphabet tagama, et Androidi operatsioonisüsteemis on alternatiivsed rakenduste turustuskanalid tegelikult aktiveeritud. Komisjon jätkab Alphabeti ja huvitatud kolmandate isikutega koostööd, et lahendada võimalikud küsitavused selles suhtes, kas Alphabeti Androidi tingimustega on digiturgude määrusest tulenevad kohustused tõhusalt täidetud.

c) **Õiglane internetiotsing**

(48) Õiglase otsingu ja konkurentsile avatud internetiotsingu turgude üks eeltingimusi on võrdse kohtlemise tagamine ja kaitse diskrimineerivate tavade eest. Seda arvesse võttes on digiturgude määruse eesmärk kaitsta ärikasutajaid pääsuvalitsejate teenuste ebaausa konkurentsi eest ning pakkuda teistele internetipõhiste otsingumootorite pakkujatele rohkem võimalusi uute alternatiivsete otsinguviiside väljatöötamiseks.

(49) Digiturgude määruse artikli 6 lõikes 5 sätestatud keeld, mille kohaselt ei tohi pääsuvalitsejad eelistada enda ettevõtet, on laiaulatuslik ja käsitleb kõiki enda ettevõtte eelistamise vorme. Alphabeti puhul hõlmab see tema enda vertikaalseid otsinguteenuseid, mis on Google Searchi tulemustes järjestatud või neisse lõimitud. See hõlmab ka juhtumeid, kus Alphabet kohtleb oma sisuteenuseid soodsamalt kui teisi sisupakkujaid, kes on samuti Google Searchis järjestatud. Komisjon algatas 25. märtsil 2024 Alphabeti suhtes menetluse, sest oli kahtlusi, et pääsuvalitseja eelistab digiturgude määruse artikli 6 lõiget 5 rikkudes oma vertikaalseid otsingu- või sisuteenuseid sarnaste konkurentide ees sellistes valdkondades nagu külalismajandus, reisimine, e-kaubandus või sisu loomine.

(50) Lisaks sellele on digiturgude määruse artikli 6 lõikega 11 ette nähtud, et määratud otsingumootorid jagavad klõpsamiste ja päringutega seotud andmeid alternatiivsete otsingumootorite pakkujatega. Selle kohustuse eesmärk on soodustada avatust kolmandate isikute otsingumootorite pakutavale konkurentsile.

(51) 2024. aasta märtsis pakkus Alphabet välja andmete litsentsimise lahenduse, et täita digiturgude määruse kohast kohustust jagada järjestamist, päringuid, klõpsamisi ja vaatamisi käsitlevaid andmeid. Komisjon hindab praegu selle litsentsimislahenduse vastavust digiturgude määruse artikli 6 lõikele 11. Komisjon on Alphabeti ja võimalike kasusaajatega selles küsimuses suhelnud. Samuti on komisjon arutanud andmekaitseasutustega, eelkõige kõrgetasemelise töörühma raames, digiturgude määruse artikli 6 lõike 11 kohase tõhusa andmete jagamise tingimusi.

d) **Internetipõhised kauplemiskohad**

(52) Internetipõhiste kauplemiskohtade ja internetipõhise vahendustegevuse jaoks õiglase ja konkurentsile avatud ettevõtluskeskkonna saavutamise eesmärki taotlevad paljud digiturgude määruse sätted, näiteks need, millega keelatakse samaväärsuse klauslid ja järjestamisel enda ettevõtte eelistamine, vähendatakse andmetest tulenevaid ebaõiglasi eeliseid ning edendatakse kasutajate juurdepääsu andmetele ja andmete ülekantavust.

(53) Digiturgude määrusega on keelatud igasugune samaväärsus (kitsas või lai), mis hõlmab hinnaväliseid kaubandustavasid ja mis tahes meetmeid, millel oleks samasugune mõju nagu samaväärsuse klauslil. Seega luuakse sellega ärikasutajatele võimalus äritingimusi eri turustuskanalites diferentseerida. Selle tulemusena on digiturgude määruse eesmärk kõrvaldada samaväärsuse takistused seoses ärikasutajate võimalusega pakkuda kaupu või teenuseid alternatiivsete platvormide ja otsemüügikanalite kaudu. Seda piirangut kohaldatakse kõigi samaväärsuse klausliga samaväärset mõju omavate meetmete suhtes, nagu vahendustasude suurendamine või ärikasutajate pakkumiste valikust kõrvaldamine.

(54) Booking märkis,[40] et esiteks kustutas ta digiturgude määruse järgimiseks oma üldtingimustes EMP nende territooriumide loetelust, mille suhtes kohaldatakse samaväärsuse nõudeid, ja teiseks kehtestas ta nende tingimuste ajakohastatud versiooni, milles ei viidata enam samaväärsusele[41]. Booking märkis ka seda, et ta

[40] bookingholdings.com/wp-content/uploads/2024/11/DMA-Compliance-Report.pdf.
[41] See versioon edastati ärikasutajatele ja sellest teatati 2024. aasta novembris toimunud kohustuste täitmise teemalisel seminaril.

lõpetas väliste hindade kasutamise oma premium-programmide sisendina.

(55) Amazon teatas, et enesehindamise kohaselt ei kasuta ta samaväärsuse klausleid, mis oleksid digiturgude määrusega vastuolus. Teised pääsuvalitsejad teatasid tulevikku suunatud kohustuste täitmise mehhanismidest, mis peaksid tulevikus takistama samaväärsuse kohustuste kehtestamist ärikasutajatele[42]. Komisjon jälgib ja hindab ka edaspidi seda, kas digiturgude määrusest tulenevaid asjaomaseid kohustusi täidetakse tõhusalt, kas on olemas kõrvalehoidmise oht ja ega pääsuvalitsejad ei kasuta samaväärse mõjuga alternatiivseid meetmeid.

(56) Sarnaselt internetiotsingute suhtes kohaldatavale keelule kehtib digiturgude määruse kohaselt enda ettevõtte eelistamise keeld ka internetipõhiste vahendusteenuste suhtes. Sellega püütakse tagada õiglased ja konkurentsile avatud internetipõhised kauplemiskohad tuhandetele ärikasutajatele, kes konkureerivad otse pääsuvalitsejate toodete ja teenustega nende pääsuvalitsejate endi platvormidel. See omakorda on kasulik ka lõppkasutajatele, kes võivad niiviisi leida pääsuvalitsejate platvormidel laiema valiku tooteid ja teenuseid. Nagu 25. märtsil 2024 teatati, on komisjon võtnud esialgseid uurimismeetmeid, et hinnata Amazoni vastavust digiturgude määrusele seoses võimalike enda ettevõtte eelistamise tavadega.

3. Teave koondumiste kohta

(57) Digiturgude määruse artikli 14 kohaselt peavad pääsuvalitsejad teavitama komisjoni igast kavandatavast koondumisest, kui ühinevad üksused osutavad või koondumise objekt osutab põhiplatvormiteenust või muud digisektoris pakutavat teenust või võimaldab andmete kogumist.

(58) 2024. aastal sai komisjon pääsuvalitsejate kavandatavate koondumiste kohta 15 teadet. Neist teadetest üheksa[43] puhul avaldati komisjoni veebisaidil pääsuvalitsejate poolt digiturgude määruse artikli 14 kohaselt esitatud teabe mittekonfidentsiaalsed kokkuvõtted koos teatamise kuupäeva ja ettevõtjate andmetega.

(59) Mitu digiturgude määruse artikli 14 kohaselt saadud teadet puudutasid talentide omandamiseks sõlmitud kokkuleppeid ehk nn *acqui-hiring* tava[44]. Sellised tehingud võivad toimuda eri vormis. Tavaliselt hõlmavad need sihtettevõtja võtmetöötajatega värbamislepingute sõlmimist, kuid ei hõlma alati sihtettevõtja aktsiate või varade omandamist. Alati ei ole selge, kas *acqui-hiring* kujutab endast koondumist määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 3 tähenduses, ja see võib nõuda põhjalikku juhtumipõhist analüüsi[45].

(60) Digiturgude määruse artikliga 14 suurendatakse pääsuvalitsejate tehtud omandamistehingute läbipaistvust ja võimaldatakse komisjonil teha kindlaks üldisemad omandamissuundumused digisektoris. Peale selle jagab komisjon teavet omandamiste kohta liikmesriikidega. Liikmesriigis võivad omakorda kasutada seda teavet riikliku ühinemiskontrolli eesmärgil. Kui liikmesriikidel on riiklik

[42] Digiturgude määruse artikli 5 lõike 3 kohase kohustuse asjus tegi Alphabet kindlaks Play Store'i ja Mapsiga seotud asjakohased lepingud, mis võisid sisaldada samaväärsuse klausleid. 2024. aasta alguses saatis ta selliste lepingute kohta kohustuste kaotamise teated. Apple leidis, et ta täitis juba enne 7. märtsi 2024 oma App Store'i puhul artikli 5 lõike 3 nõudeid.

[43] Ülejäänud 2024. aasta teated avaldatakse 2025. aastal jooksvalt, kuid mitte varem kui neli kuud pärast teabe saamist.

[44] Vt näiteks Microsoft / Inflection AI, Inc., millest teatati digiturgude määruse artikli 14 kohaselt 17. oktoobril 2024.

[45] Näiteks Microsoft/Inflectioni juhtumis leidis komisjon, et tehing hõlmas kõiki varasid, mis on vajalikud Inflectioni turupositsiooni üleandmiseks Microsoftile, ning tegi järelduse, et tehing kujutab endast koondumist määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 3 tähenduses. Vt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_24_4727.

jurisdiktsioon, on riiklikel pädevatel asutustel võimalik anda koondumise juhtumid komisjonile üle.

IV. TARBIJATE PROFIILIANALÜÜSI MEETODITE AUDITEERITUD KIRJELDUSE HINDAMINE

(61) Digiturgude määruse artikli 15 kohaselt peavad pääsuvalitsejad esitama komisjonile tarbijate profiilianalüüsi selliste meetodite sõltumatult auditeeritud kirjelduse, mida pääsuvalitseja kasutab oma digiturgude määruse artikli 3 lõike 9 kohaselt määramisotsustes loetletud põhiplatvormiteenuste puhul või nende raames. Samuti peaksid nad avaldama selle kirjelduse ülevaate. Auditeeritud kirjelduse esitamise ja ülevaate avaldamise tähtaeg on kuus kuud pärast määramisotsust. Samuti on pääsuvalitsejad kohustatud neid dokumente edaspidi igal aastal ajakohastama.

(62) Komisjon oli kohustuste täitmisele eelnenud arutelude raames valmis andma pääsuvalitsejatele suuniseid ja andis neile nõu, et valmistada neid ette aruandluskohustuste täitmiseks.

(63) 5. septembril 2023 määratud kuus pääsuvalitsejat pidid 7. märtsiks 2024 esitama komisjonile oma aruannete auditeeritud kirjelduse ja avaldama vastavad avalikud ülevaated. Komisjon oli selleks kuupäevaks saanud aruannete auditeeritud kirjeldused Alphabetilt, Amazonilt, Apple'ilt, Metalt ja Microsoftilt. ByteDance'i auditeeritud kirjeldus esitati 9. aprillil 2024, kuigi mõningase viivitusega, millest komisjoni eelnevalt teavitati. 13. mail 2024 määratud Booking Holdings esitas 13. novembril 2024 oma auditeeritud kirjelduse ja avaldas vastava avaliku ülevaate. Nagu on nõutud digiturgude määruse artikli 15 lõikes 1, edastas komisjon kõik auditeeritud kirjeldused nõuetekohaselt Euroopa Andmekaitsenõukogule.

(64) Komisjon andis pääsuvalitsejatele nende auditeeritud aruannete kohta tagasisidet ja jätkab kõikide pääsuvalitsejate poolt komisjonile esitatud materjalide analüüsimist kooskõlas digiturgude määruse artikliga 15. Komisjon kaalub vajaduse korral järelmeetmete võtmist, näiteks vormi ajakohastamist[46]. Samuti jätkab ta digiturgude määruse artikli 15 asjus koostööd Euroopa Andmekaitsenõukogu ja kõrgetasemelise töörühmaga, kuna tegemist on muu hulgas Euroopa ja liikmesriikide andmekaitse- ja tarbijakaitseasutuste jaoks potentsiaalselt huvi pakkuva valdkonnaga.

V. KOMISJONI JA RIIKIDE AMETIASUTUSTE KOOSTÖÖ

(65) Digiturgude määruses on sätestatud üldpõhimõtted, mis reguleerivad selle määruse ja muude asjakohaste liidu õigusaktide (nt konkurentsi, andmekaitset ja tarbijakaitset käsitlevate õigusnormide) vastastikust mõju. Need põhimõtted on esitatud digiturgude määruse artikli 1 lõigetes 5 ja 6. Peale selle on digiturgude määruse artiklis 37 sätestatud, et komisjon ja liikmesriigid peaksid tegema tihedat koostööd ja kooskõlastama oma täitmise tagamise alased meetmed, et tagada ühtne, tulemuslik ja üksteist täiendav täitmise tagamine. Digiturgude määruse artikli 38 kohaselt peavad komisjon ja riiklikud pädevad asutused, kes tagavad konkurentsieeskirjade täitmise, tegema omavahel koostööd Euroopa konkurentsivõrgustiku kaudu.

(66) Kooskõlas digiturgude määruse artikliga 38 tegi komisjon Euroopa konkurentsivõrgustiku kaudu riiklike pädevate asutustega tihedat koostööd ja kooskõlastas nendega tegevust, jätkates selle raamistiku alusel juba rohkem kui 20 aastat toimunud tihedat koostööd. Eelkõige teavitasid komisjon ja riiklikud pädevad asutused üksteist süstemaatiliselt oma vastavatest täitmise tagamise meetmetest kooskõlas digiturgude määruse artikli 38 lõikega 1. Tänu sellele teabevahetusele ja

[46] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/system/files/2023-12/Article%2015%20DMA%20Template%20%28consumer%20profiling%20report%29.pdf.

Euroopa konkurentsivõrgustiku tööle tegid komisjon ja riiklikud pädevad asutused 2024. aastal koostööd ning kooskõlastasid oma tegevust hästi ja tõhusalt.

(67) 2024. aastal sai komisjon riiklikelt pädevatelt asutustelt ühe digiturgude määruse artikli 38 lõike 2 kohase teate, mis käsitleb kavatsust algatada digiturgude määruse artikli 1 lõikes 6 osutatud riigisiseste õigusaktide alusel uurimine pääsuvalitseja suhtes, ning kaks digiturgude määruse artikli 38 lõike 3 kohast teadet, mis käsitlevad kavatsust kehtestada pääsuvalitsejatele samade õigusaktide alusel kohustusi. Need teated esitati lisaks teadetele, mille riiklikud pädevad asutused esitasid määruse 1/2003 kohaselt.

VI. DIGITURGUDE MÄÄRUSE KÕRGETASEMELINE TÖÖRÜHM[47]

(68) Digiturgude määruse kõrgetasemeline töörühm loodi digiturgude määruse artiklile 40 tuginedes komisjoni 23. märtsi 2023. aasta otsusega[48]. Kõrgetasemeline töörühm koosneb digiturgude määruses nimetatud Euroopa asutuste ja võrgustike esindajatest ning tegutseb eksperdirühmana kooskõlas komisjoni otsusega, millega kehtestatakse horisontaalsed eeskirjad komisjoni eksperdirühmade loomiseks ja tööks[49]. Kõrgetasemelise töörühma eesistuja on komisjon, kes pakub ka sekretariaadituge. Kõrgetasemelise töörühma eesmärk on toetada digiturgude määruse ja pääsuvalitsejate suhtes kohaldatavate muude valdkondlike õigusnormide sidusat ja tulemuslikku rakendamist.

(69) Kõrgetasemelisel töörühmal on ka oluline roll digiturgude määruse ja valdkondlike eeskirjade koostoime kindlakstegemisel ja hindamisel. Lisaks sellele saab komisjon uusi teenuseid ja tavasid käsitlevates võimalikes turu-uuringutes toetuda asjaomaste valdkondlike asutuste ja võrgustike teadmistele[50].

(70) 2024. aastal loodi kolm temaatilist allrühma, mis keskendusid andmetega seotud kohustustele, digiturgude määruse artiklile 7 (koostalitlusvõime) ja tehisintellektile[51]. Lisaks märtsis toimunud täiskogu istungile pidasid need kolm allrühma kokku seitse koosolekut[52].

(71) Täiskogu töö raames kiitsid kõrgetasemelise töörühma liikmed heaks oma esimese ühisavalduse, milles tuuakse välja kõrgetasemelise töörühma seisukoht tehisintellekti küsimuses. Avalduses selgitatakse, et kui tehisintellektisüsteemid on integreeritud määratud põhiplatvormiteenustesse, kohaldatakse nende suhtes digiturgude määrusest tulenevaid kohustusi[53].

(72) Tehisintellekti valdkonnas toimunud olulise arengu tõttu loodi tehisintellektiga seotud allrühm, mis pidas 2024. aasta oktoobris oma esimese koosoleku. See andis võimaluse kutsuda pääsuvalitsejaid tutvustama oma tehisintellektialgatusi ja vastama kõrgetasemelise töörühma liikmete küsimustele[54]. Samuti andis see Euroopa

[47] Digiturgude määruse puhul on digiturgude määruse kõrgetasemeline töörühm digivaldkonna reguleerijate kõrgetasemelise töörühma sünonüüm.
[48] https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/High_Level_Group_on_the_DMA_0.pdf.
[49] Komisjoni otsus C(2016) 3301 final, millega kehtestatakse horisontaalsed eeskirjad komisjoni eksperdirühmade loomiseks ja tööks.
[50] Samas, artikli 40 lõige 7.
[51] Allrühmade töös juhindutakse individuaalsetest volitustest.
[52] Kõrgetasemelise töörühma täiskogu istungeid ja allrühma koosolekuid käsitlev üksikasjalikum teave, sealhulgas päevakorrad ja koosoleku protokollid, on kättesaadav järgmisel aadressil: https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=et&groupId=3904&fromMembers=true&memberType=5&memberId=111640.
[53] Lisaks määratakse dokumendis kindlaks koostöösuunad ning tehisintellekti seisukohast olulised põhivaldkonnad, mis vajavad täiendavat seiret ja kooskõlastatud täitmise tagamist.
[54] Apple, Microsoft ja Meta tulid kohale, kuid Alphabet saatis märgukirja, mida tutvustati kõrgetasemelise töörühma liikmetele.

tehisintellektiametile võimaluse tutvustada tehisintellekti käsitlevat määrust ja Euroopa tehisintellekti nõukoda, samal ajal kui kõrgetasemelise töörühma liikmed arutasid oma võrgustikes või organites tehisintellekti valdkonnas tehtavat tööd.

(73) Andmetega seotud kohustuste allrühm pidas 2024. aastal neli koosolekut[55]. Peamised huvipakkuvad valdkonnad olid digiturgude määruse artikli 5 lõikes 2 sätestatud kohustus saada nõusolek määratud teenuste ja eraldiseisvate teenuste kaudu saadud andmete kombineerimiseks, sealhulgas Meta-poolne rakendamine ja selle sätte koostoime isikuandmete kaitse üldmäärusega[56]. Pärast seda, kui kõrgetasemelise töörühma liikmed pikendasid volitusi, on see konkreetne allrühm alates oma teisest koosolekust oma volitusi laiendanud[57]. Volitused hõlmavad nüüd ka komisjoni tööd, mis puudutab andmetele juurdepääsu ja nende ülekantavust, samuti järjestamise, päringute, klõpsamiste ja vaatamiste jagamist internetipõhiste otsingumootorite poolt. Arutelude raames käsitleti ka pääsuvalitsejate poolt digiturgude määruse alusel esitatud tarbijate profiilianalüüsi aruandeid ning Euroopa Andmekaitsenõukogu ja komisjoni ühissuuniseid isikuandmete kaitse üldmääruse ja digiturgude määruse koostoime kohta, kusjuures neid suuniseid tutvustati ka artikli 7 allrühmas.

(74) Peale selle kutsuti 2024. aasta aprillis ja septembris kokku artikli 7 allrühm, mille arutelud keskendusid viimastele arengusuundumustele määratud numbrivaba isikutevahelise side teenuste[58] vastavuse vallas, sealhulgas standardpakkumisele ja tõhusatele kasutajate leidmise mehhanismidele.

(75) Peamine järeldus, mida rõhutati nii täiskogu kui ka allrühmade tasandil, on vajadus tagada sujuv koostöö eri poliitikavahendite vahel ja takistada pääsuvalitsejatel kasutada üht poliitikat teisest kõrvalehoidmiseks. Tulevikuprognoosi kohaselt hõlbustavad kõrgetasemelise töörühma töövormid vajalikku koostööd ja kooskõlastamist, et tagada digiturgude määruse täitmise tagamise usaldusväärsus ja prognoositavus.

[55] 2024. aasta veebruaris, aprillis, septembris ja oktoobris.
[56] Selle kohta esitas Euroopa Andmekaitsenõukogu 17. aprillil 2024 vastu võetud arvamuse 08/2024 kehtiva nõusoleku kohta suure digiplatvormi puhul kasutatud „nõustu või maksa“ mudelite kontekstis.
[57] Lisaks artikli 5 lõikele 2 artikli 6 lõiked 9, 10 ja 11.
[58] „OTT-sõnumiteenused“ või lihtsalt „sõnumirakendused“.